

Малиновський Валентин Ярославович
доктор політичних наук, професор

Сучасний стан вітчизняної політичної регіоналістики та перспективи розвитку

Виклики, що постали перед Україною у 2014 році, процеси європейської регіоналізації і децентралізації влади актуалізували дослідження у сфері політичної регіоналістики — складової політичної науки. Проаналізовано стан української політичної регіоналістики в контексті нинішніх складних процесів конституційної реформи, децентралізації влади та реформи місцевого самоврядування, на основі чого визначено об'єкт та предмет її дослідження. Обґрунтовано, що для вітчизняної політичної регіоналістики існує доволі широке дослідницьке поле, яке в сучасних надзвичайно складних політичних умовах (тимчасова втрата Криму і значних територій Донбасу) потребує активізації наукових зусиль. Наголошено, що цей науковий напрям не може стояти осторонь зазначених подій, більше того, повинен бути в авангарді наукового дискурсу, пропонуючи адекватні відповіді на виклики XXI століття. Результати дослідження становитимуть аналітичний матеріал для активізації наукових досліджень у сфері політичної регіоналістики. Практична значущість матеріалів статті полягає в окресленні основних напрямів розвитку вітчизняної політичної регіоналістики.

Ключові слова: політична регіоналістика, регіон, регіональне самоврядування, регіоналізм, регіоналізація, децентралізація, регіональна політика.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Процеси глобалізації і регіоналізації торкнулися практично всіх європейських держав. Більше того, активізація і зростання ролі регіонів у сучасному світі створили новий формат європейської регіональної політики, що здійснюється у форматі доктрини регіоналізму. Сучасний європейський регіон — не просто адміністративно-територіальна одиниця, певна територія, а це своєрідний самоорганізований соціум, в якому формується нова регіональна ідентичність, що прагне більшої компетенційної ваги. Регіони в країнах ЄС вже фактично перетворилися на основні структури європейського політичного та економічного простору в контексті філософії «Європи регіонів». Зважаючи на зростання їхньої ваги, XXI ст. отримало назву «століття регіонів».

Очевидно, що політична наука не повинна стояти осторонь цих загальноєвропейських трендів, а активно супроводжувати зазначену загальну тенденцію розвитку просторових структур. Адже стабільність і збалансованість держави значною мірою залежить від регіональної структури, її адекватності політичному та соціально-економічному розвитку. У цьому контексті особливо актуальною темою є баланс у взаємовідносинах «центр-регіони», регулювання якого здійснюється за допомогою централізованих і децентралізованих механізмів. Усі зазначені питання є предметом дослідження політичної регіоналістики — напрямом політології.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Регіональній проблематиці, що має тривалу історію та завжди займала суттєве місце в дослідженнях вітчизняних державознавців, присвятили свої праці багато науковців, однак учених-політологів серед них не так багато. За винятком окремих праць [1; 4; 7; 10; 16], фактично відсутні монографії, в яких актуальні питання регіонального розвитку набули достатнього опрацювання. У політології напрями, пов'язані з політико-просторовими системами, що виступають як різновид політичної системи, розвинені недостатньо. У результаті регіональні проблеми розглядаються переважно представниками економічної чи географічної науки, а основна спрямованість політологічних досліджень зосереджена на аналізі регіональних електоральних процесів та регіональних еліт.

Метою статті є аналіз стану вітчизняної політичної регіоналістики у контексті сучасних трендів регіоналізму та перспективи її розвитку.

Виклад основного матеріалу. У США, європейських країнах кінець ХХ ст. став періодом бурхливого розвитку регіоналістики як поля міждисциплінарної співпраці науковців у визначенні пріоритетів регіонального розвитку і територіальної організації влади. В Україні питання регіоналізму все ще залишається одним з найбільш дискусійних, а регіоналізація — віддаленим у часі проектом. Ще років п'ятнадцять тому до терміну «регіон» окремі політики і науковці ставилися досить обережно, а поняття «регіоналізм» фактично ототожнювали із сепаратистськими та іншими відцентровими проявами. У результаті цього, ключове поняття регіоналістики «регіон» з'явилося в національному законодавстві лише у прийнятому у 2005 р. Законі України «Про стимулювання розвитку регіонів» [15], однак без конкретного розкриття його змісту. Ще одне базове поняття «регіональне самоврядування», що було введене в українське законодавство у 1992 р., коли після тривалих і гострих дискусій, викликаних різними підходами щодо побудови нової вертикалі державної виконавчої влади замість компартійної, Верховна Рада прийняла нову редакцію Закону «Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве і регіональне

самоврядування» [14], у якому чітко розмежовувалися два види муніципальної влади: місцеве та регіональне самоврядування. Саме цим законом у національне законодавство було введено одне з базових понять регіоналістики «регіональне самоврядування».

У перші роки Незалежності України поняття «регіональне самоврядування» мало широке розповсюдження в законодавчій практиці. Зокрема, у проекті Конституції України у редакції від 1 липня 1992 р. передбачалося чітке розмежування місцевого та регіонального самоврядування. У статті 228 зазначалося, що «Регіональне самоврядування здійснюється населенням в межах областей (земель) і районів безпосередньо шляхом регіональних референдумів та через обласні (земельні) і районні Ради» [5]. Схожий підхід зберігся і в проекті Конституції України в редакції від 26 жовтня 1993 року. Лише у проекті Конституції України у редакції від 11 березня 1996 р. обласні та районні ради були віднесені до місцевого самоврядування [6]. Саме такий підхід був закріплений у прийнятій у 1996 р. Конституції України та згодом у Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» 1997 року [13].

Опоненти запровадження регіонального самоврядування в Україні стверджували, що на сучасному етапі суспільно-політичного розвитку воно може призвести до непередбачуваних політичних та економічних наслідків, зокрема форсованого розвитку сепаратизму та узурпації влади на регіональному рівні. Однак, час показав, що це була помилкова позиція, котра негативно вплинула на розвиток регіональної теорії та практики регіоналізму. Свідченням цього є вкрай непослідовна регіональна державна політика, складність та неоднозначність трагічних політичних процесів у Криму та Донбасі.

Значною мірою недостатня увага до регіональних проблем обумовлює труднощі не лише у загальному доктринальному розумінні таких базових термінів: «глобалізація і глокалізація», «федералізм і федералізація», «регіоналізм і регіоналізація», «децентралізація і деконцентрація», «деволюція», «децентралізований унітаризм», «регіональне самоврядування», «регіоналізована держава», «регіональна ідентичність», а й у прикладному аспекті. Спостерігається занадто загальний і декларативний характер пропозицій щодо моделі публічної влади на регіональному рівні, а питання трансформації адміністративно-територіального устрою є найбільш дискусійним і при цьому — найменш науково обґрунтованим. Зокрема, однією з причин гальмування конституційної, адміністративної і територіальної реформ в Україні є неналежне опрацювання на теоретичному рівні оптимальної в нинішніх політико-економічних умовах моделі територіальної організації влади і місцевого самоврядування, а щодо відновлення

інституту регіонального самоврядування в політикумі дискурс взагалі відсутній. Пов'язані з цим гострі питання (регіоналізація, автономізація, федералізація, бікамеральний парламент, інститут префектур тощо) значною мірою стали предметом досліджень не вчених-політологів, а спекулятивною темою політиків, що не лише не сприяє їх вирішенню, а ще більше розколює українське суспільство. Ілюстрацією цього стало попереднє схвалення законопроекту про внесення змін до Конституції щодо децентралізації 31 серпня 2015 р., котре завершилося трагічними подіями під стінами Верховної Ради України.

Усе сказане є підтвердженням повільного розвитку регіональних досліджень та відставанням української регіоналістики від зарубіжної. Однак, європейські тренди зростання ролі регіонів, які в ЄС стали головними суб'єктами не лише внутрішньої політики, а й міжнародної співпраці, змусили вітчизняних науковців кардинально переглянути підходи до цієї важливої теми. З'явилося усвідомлення того, що процеси регіоналізації повинні здійснюватися не під тиском політичної практики, а у результаті детального наукового обґрунтування з чітким прогнозуванням переваг і ризиків зазначеного процесу. Відповідно, активізувалися дослідження у кількох сферах: економічній, екологічній, політичній, етнополітичній, управлінській, історичній. Категорії регіоналістики лише тепер, після десятиліть спрощених і однобічних трактувань набувають наукового забезпечення. Позитивним фактором є те, що вітчизняна регіоналістика виокремилася з інших наук у відносно автономну сферу наукового знання, зайнявши власне місце в науковому дискурсі. При цьому не лише синтезувала регіональні напрацювання багатьох природничих і гуманітарних наук, а й виробила власну методологію аналізу життєдіяльності регіональних соціокультурних утворень.

Загальновідомо, що регіональні дослідження свій початок ведуть з економічної науки. Американський учений У. Айзард, який вважається засновником регіональної науки у США, адаптував методи макроекономіки для досліджень регіонів і міжрегіональних зв'язків, розробив моделі просторової рівноваги, формування промислових комплексів, дослідив суперечності в регіональних системах та ін. Згодом регіональні дослідження стали предметом суспільної та економічної географії, ще пізніше розповсюдилися на багато інших наукових напрямів — етнополітику, історію, політичну науку, публічне управління, демографію, соціологію, культурологію. Такий універсальний підхід забезпечив комплексний розгляд базової категорії «регіон» — не стільки території чи адміністративно-територіальної одиниці, скільки соціуму, об'єднаному історичною та груповою ідентичністю. Зокрема, Т. Татаренко, обґрунтовує сутність

регіону не як адміністративно-територіальної одиниці, а як соціально-культурну конструкцію — простір сконструйований соціально та інтелектуально. Регіон є специфічним соціокультурним простором, що акумулює економічні, соціальні, демографічні, національні, релігійні та інші особливості території. Кордони регіонів визначаються не географічними категоріями, а загальною ідентичністю: відчуттям приналежності, набором певних норм і цінностей тощо [17].

Схожого підходу отримується й О. Молодцов, який під регіоном розуміє екстериторіальну (трансадміністративну) культурно-економічну інтелектуальну конструкцію, для якої властиві свій менталітет, спосіб мислення, традиції світосприйняття, та яка не має визначених адміністративних меж. Таким чином утворення культурно-економічного регіону є, на його думку, процесом формування культурних спільнот та соціальних практик в окремих територіальних зонах та налагодження зв'язків між ними [9].

Дослідження регіону, як багатоаспектної категорії, об'єктивно потребує залучення та поєднання методології багатьох наукових галузей, тобто застосування міждисциплінарного методу, який при вивченні суспільних явищ зарекомендував себе як найбільш ефективний. У результаті цього підходу, в окремих науках виокремилися наукові теорії, що досліджують цей об'єкт регіоналістики відповідним науковим інструментарієм:

- *регіональна економіка* — науковий напрям, що вивчає закономірність розміщення продуктивних сил та районів;

- *суспільна географія*, предметом якої є проблеми та досягнення просторового соціально-економічного розвитку. У межах *економічної географії* сформувалися нові наукові напрями: географія і доступність, урбанізація, територіальний розвиток та міжнародна інтеграція;

- *історична регіоналістика*, що займається ретроспективним дослідженням процесів регіоналізації та регіонального розвитку у природно-географічному, історичному, етно- й соціокультурному контекстах [2].

- *регіональне управління* — предметом якого є моделі взаємоузгодженої діяльності органів публічної влади, спрямованої на регіональний розвиток з врахуванням інтересів суб'єктів публічного управління;

- *регіональна етнополітика*, що аналізує регіональні етнополітичні відмінності, виявляє регіональні пропорції і диспропорції в геоетнополітичних зв'язках і співвідношеннях, обґрунтовує перспективні моделі оптимізації етнополітичних співвідношень та основи регіональної етнополітики [3];

- *політична географія*, що вивчає просторову організацію політичного життя, територіальне сполучення політичних сил, вплив географічного

фактора на політику та політичні інституції [12]. Вважають, що саме у її лоні зародилася *політична регіоналістика*, так само як геополітика й електоральна географія. Але сьогодні політична регіоналістика виступає як самостійна щодо політичної географії дисципліна. Якщо політична географія робить акцент на застосуванні спеціальної методології, що розроблена в теоретичній географії, то політична регіоналістика, будучи частиною регіональної і політичної наук, робить акцент на політичних інститутах, явищах та процесах, які виступають об'єктом політології [11].

Таким чином, політична регіоналістика — галузь знань, котра досліджує регіональну структуру держави та суспільства, міжрегіональну взаємодію, особливу увагу приділяє динаміці політичних інститутів та процесів у регіоні, характеру та взаємодії політичних сил, проблемам взаємодії центру та регіонів, а також зворотного впливу регіонального політичного середовища на державу та суспільство в цілому [8]. Відповідно, *об'єктом* політичної регіоналістики є політичні явища та процеси регіонального рівня, що виокремлюються у такі *напрями досліджень*:

- 1) статус і роль регіону у політичному просторі;
- 2) відносини між центром і регіонами;
- 3) відносини між регіонами;
- 4) відносини регіонів на міжнародному рівні;
- 5) вивчення регіонального політичного соціуму.

Для вітчизняної політичної регіоналістики існує доволі широке дослідницьке поле, яке в сучасних надзвичайно складних політичних умовах потребує активізації зусиль. Вона не може стояти осторонь цих подій, більше того, повинна бути в авангарді наукового дискурсу, пропонуючи адекватні відповіді на виклики XXI століття. Комплекс проблем, що торкаються цієї тематики, можна звести до таких загальних питань:

- якими мають бути взаємовідносини між центром і регіонами;
- якими мають бути взаємовідносини між регіонами;
- якою має бути модель публічної влади на регіональному рівні;
- якими мають бути взаємовідносини між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування;
- яким має бути розподіл повноважень між усіма рівнями публічного управління;
- яким має бути територіальний устрій України.

Зважаючи на трагічні реалії 2014–2017 рр., слід чітко усвідомити, що Українська держава вже ніколи не буде такою як до 16 березня 2014 р. (мається на увазі централізована унітарна республіка). На жаль, проблема дезінтеграції українського суспільства за період Незалежності так і не була вирішеною. Відповідно регіональна теорія має пропонувати оптимальні

відповіді на цей виклик. Зокрема, яка модель державного устрою сприятиме припиненню відцентрових тенденцій, зміцненню цілісності держави і при цьому забезпечить ефективну модель публічного управління та демократії. При цьому зазначимо, що час, коли Україна могла провести адміністративно-територіальну реформу на основі принципів адміністративного регіоналізму, як це зробила Франція у 1982 р., провівши реформу з децентралізації без жодних ознак політизації повноважень регіональної влади (за винятком регіону Корсика, який у 1991 р. отримав особливий статус), не використано. Відповідно, слід чітко усвідомити і відкинути всі популістські ілюзії щодо повернення Криму і Донбасу без застосування політичних інструментів регіоналізації. Особливо це стосується кримського питання, зважаючи на те, що там уже була адміністративно-територіальна автономія — Автономна Республіка Крим, що, однак, не вберегло від сепаратизму, а також на проблему національного самовизначення кримських татар. Окрім того, потенційно складними у цьому плані є території Півня України (особливо Одеса) та Закарпаття. До цього додаються все ще не вирішені міжконфесійні проблеми.

Очевидно, що політичний регіоналізм приховує суттєві політичні ризики порівняно з адміністративним, зокрема невизначеність щодо подальших перспектив розвитку деволюційних тенденцій, які можуть розвиватися у двох напрямках:

- а) сприятимуть досягненню балансу між центром і регіонами;
- б) спричинять процес розпаду держави.

У цьому зв'язку зазначимо, що регіональні національно-територіальні ідентичності (етнічні, мовні, релігійні, культурні, історичні, географічні, соціально-економічні) тією чи іншою мірою притаманні багатьом країнам. Зокрема, у європейських країнах є такі проблемні території: Фландрія і Валлонія в Бельгії, Північна Ірландія та Шотландія у Сполученому Королівстві, Країна Басків, Каталонія, Андалусія, Галісія в Іспанії, Паданія, Сицилія, Сардинія в Італії, Корсика у Франції, Гренландія і Фарерські острови в Данії, Косово у Сербії, Республіка Сербська у Боснії і Герцеговині і т. д.

Держави, що будувалися на засадах жорсткого централізму та авторитаризму (Радянський Союз, Соціалістична Федеративна Республіка Югославія, Чехословацька Соціалістична Республіка), у 90-х роках не змогли зберегти свою єдність. Натомість, ті держави, що запровадили дієві механізми децентралізації та регіоналізації, змогли без суттєвих катаклізмів перейти від диктатури до демократії (Італія у 40-х та Іспанія у 70-х роках), уникнувши розпаду держав. Політичні реформи у цих країнах були спрямовані на розв'язання викликів, пов'язаних із подоланням суперечностей

у відносинах «центр-регіон». Вони були спрямовані на формування європейської філософії регіоналізму, в основу якої покладено ідею максимального розширення повноважень регіонів. При цьому центр залишав за собою дієві запобіжники щодо сепаратистських проявів у регіонах.

Аналізуючи зарубіжний досвід, слід пам'ятати, що українські умови суттєво відрізняються від європейських: в умовах анексії Криму Російською Федерацією, окупації територій та військових дій на Донбасі необхідні нетрадиційні механізми вирішення регіональних проблем. Зокрема, у будь-якому випадку центральна влада має залишати за собою дієві важелі впливу для забезпечення законності та дотримання Конституції і законів України в регіонах з ефективними механізмами локалізації сепаратистських дій. Слід також мати на увазі, що українська спільнота та її політикум у переважній більшості вкрай негативно сприймають будь-які автономізаційні проекти. Про це свідчить невдала спроба внесення змін до Конституції України щодо особливостей здійснення місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей, що, фактично, призупинила конституційну реформу щодо децентралізації влади.

Висновки. Перш ніж прийняти визначальні для подальшого розвитку держави рішення, слід знайти відповідь на ключове запитання: до якої межі можна децентралізувати й деконцентрувати владу з метою формування ефективної моделі публічного управління на місцевому та регіональному рівнях, при цьому не лише зберегти територіальну цілісність держави, а й посилити національну безпеку. У цьому зв'язку наголосимо, що вивчаючи досвід європейських країн, не варто його ідеалізувати та бездумно калькувати, беззастережно виконувати поради та рекомендації зарубіжних політиків та експертів (особливо в частині федералізації). Адже зазначені реформи більшість країн ЄС проводили в умовах, котрі суттєво відрізнялися від нинішніх українських. Необхідно також ураховувати національну специфіку, що суттєво відрізняється від європейської, а також географічну наявність сусідньої країни-агресора, котра провокує і підтримує сепаратистські рухи не лише в Україні, а й біля її кордонів. Особливо обережно слід відноситися до феномену «нового регіоналізму» — неоднорідного та неоднозначного сучасного європейського політико-просторового тренду. В європейських умовах він, за небагатьма винятками, не становить значної загрози територіальній цілісності держав, сприяє посиленню ролі окремих регіонів в управлінні країною. Однак, в умовах України — держави з надмірною політизацією регіональних чинників, він може нести у собі цілком реальні загрози й виклики національній безпеці. Для нейтралізації цього необхідно розробити

та запровадити нову стратегію відносин центру і регіонів. Фактично йдеться про формування нової регіональної політики, що має передбачати перенесення пріоритетів розвитку з відомчо-галузових на цілісно-територіальні, оптимізацію відносин між центром і територіями, врахування єврорегіональних тенденцій розвитку держави.

Список використаних джерел

1. Адміністративно-територіальна реформа в Україні: політико-правові проблеми : [монографія] / за ред. І. О. Кресіної. — К. : Логос, 2009. — 480 с.
2. Верменич Я. В. Еволюція адміністративно-територіального устрою в Україні: проблеми концептуалізації / Я. В. Верменич // Укр.іст. журн. — 2005. — № 4. — С. 135.
3. Дністрянський М. С. Етнополітична географія України: проблеми теорії, методології, практики : [монографія] / М. С. Дністрянський. — Львів : Літопис, 2006. — С. 124.
4. Зварич І. Т. Етнополітика в Україні: регіональний контекст / І. Т. Зварич. — К. : Дельта. — 2009. — 320 с.
5. Конституція України : проект, внесений Верховною Радою України на всенародне обговорення (1 липня 1992 р.) // Волинь. — 1992. — 23 лип. — С. 2.
6. Конституція України : проект, схвалений Конституційною комісією України 11 березня 1996 р.) // Урядовий кур'єр. — 1996 р. — 21 берез. — С. 9.
7. Малиновський В. Я. Територіальна організація влади України: концептуальні засади трансформації : [монографія] / В. Я. Малиновський. — Луцьк : СПД Галяк Ж. В, 2010. — 451 с.
8. Марчук В. Регіоналістика політична / В. Марчук, Н. Голуб'як // Новітня політична лексика (неологізми, okazіоналізми та інші новотвори). — Львів : Новий Світ — 2000, 2015. — С. 332–333.
9. Молодцов О. Культурно-економічна регіоналізація як провідна тенденція сучасності / О. Молодцов // Проблеми децентралізації: національний та міжнар. досвід : зб. мат. та док. / наук. ред. М. Пухтинський. — К. : Атіка-Н, 2006. — С. 320–321.
10. Панченко Т. В. Політична регіоналістика : навч. посіб. / Т. В. Панченко. — Х. : ХНУ, 2011. — 187 с.
11. Панченко Т. Політична регіоналістика в системі регіональних і політичних дисциплін: огляд концептуальних підходів / Т. Панченко // Наукові записки ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України. — Вип. № 44. — С. 49.

12. Політологічний енциклопедичний словник / упорядник В. П. Горбатенко; за ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка. — [2-е вид., доп. і перероб.]. — К. : Генеза, 2004.

13. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 трав. 1997 р. № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України від 26 черв. 1997 р. — № 24. — Ст. 170.

14. Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування : Закон України від 7 груд. 1990 р. № 533-ХІІ // Відомості Верховної Ради УРСР від 8 січ. 1991 р. — № 2. — Ст. 5.

15. Про стимулювання розвитку регіонів : Закон України від 8 верес. 2005 р. № 2850-IV // Урядовий кур'єр. — 2005. — 12 жовт. — С. 5–7.

16. Татаренко Т. М. Регіональний фактор у політичному житті України (політико-правові аспекти) : [монографія] / Т. М. Татаренко. — Луганськ : СНУ ім. В. Даля, 2005. — 415 с.

17. Татаренко Т. Територіально-просторовий аспект дослідження сучасних регіональних процесів / Т. Татаренко // Політичний менеджмент. — 2008. — С. 16–18.

References

1. Administratyvno-terytorialna reforma v Ukraini: polityko-pravovi problem : [monohrafiia] /za red. I. O. Kresinoi. — K. : Lohos, 2009. — 480 s.

2. Vermenych Ya. V. Evolutsiia administratyvno-terytorialnoho ustroiu v Ukraini:problem konceptualizatsii / Ya. V. Vermenych. — Ukr. ist. zhurnal. — 2005. — № 4. — S. 115.

3. Dnistrianskyi M. S. Etnopolitychna heohrafiia Ukrainy: problem teorii, metodolohii, praktyky :[monohrafiia] / M. S. Dnistrianskyi. — Lviv: Litopys, 2006. — S. 124.

4. Zvarych I. T. Etnopolityka v Ukraini: rehionalnyi kontekst / I. T. Zvarych. — K. : Delta.n — 2009. — 320 s.

5. Konstytutsia Ukrainy : proekt, vnesenyi Verkhovnoiu Radoiu Ukrainy na vsenarodne obhovorennia (1 lypnia 1992 r.) // Volyn. — 1992. — 23 lyp. — S. 2.

6. Konstytutsia Ukrainy : proekt, skhvalenyi Konstytutsiynoiu komisiyeiu Ukrainy 11 bereznia 1996 r.) // Uryadovyi kurier. — 1996 r. — 21 berez. — S. 9.

7. Malynovskiy V. Ya. Terytorialna orhanizatsiia vlady Ukrainy: kontseptualni zasady transformatsii : [monohrafiia] / V. Ya. Malynovskiy. — Lutsk : SPD Hadiak Zh. V., 2010. — 451 s.

8. Marchuk V. Rehionalistyka politychna / V. Marchuk, N. Holubiak // Novitnia politychna leksyka (neolohizmy, okazionalizmy ta inshi novotvory). — Lviv : Novyi Svit — 2000, 2015. — S 332–333.

9. Molodtsov O. Kulturno-ekonomichna rehionalizatsiia yak providna tendentsiia suchasnosti / O. Molodtsov // Problemy detsentralizatsii: natsionalnyi ta mizhnar. dosvid : zb. mat. ta dok. / nauk. red. M. Pukhtynskiy. — K. : Atika-N, 2006. — S. 320–321.

10. Panchenko T. V. Politychna rehionalistyka: navch. posib. / T. V. Panchenko. — Kh.: KhNU, 2011. — 187 s.

11. Panchenko T. Politychna rehionalistyka v systemi rehionalnykh i politychnykh dystsyplin: ohlyad kontseptualnykh pidkhodiv / T. Panchenko // Naukovi zapysky IPIEND im. I. F. Kurasa NAN Ukrayiny. — Vyp. № 44. — S. 49.

12. Politolohichni entsyklopedychnyi slovnyk / uporiadnyk V. P. Horbatenko; za red. YU. S. Shemshuchenka, V. D. Babkina, V. P. Horbatenka. — [2 e vyd., dop. i pererob.]. — K. : Geneza, 2004.

13. Pro mistseve samovriaduvannia v Ukraini : Zakon Ukrainy vid 21 trav. 1997r. № 280/97-VR // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainyvid 26 cherv. 1997 r. — № 24. — St. 170.

14. Pro mistsevi Rady narodnykh deputativ ta mistseve I rehionalne samovriaduvannia : Zakon Ukrainyvid 7 hrud. 1990 p. № 533-XII // Vidomosti Verkhovnoi Rady URSR vid 8 sich. 1991 r. — № 2. — St. 5.

15. Pro stymuluvannia rozvytku rehioniv : Zakon Ukrainy vid 8 veres. 2005 r. № 2850-IV // Uriadovui kurier. — 2005. — 12 zhovt. — S. 5–7.

16. Tatarenko T. M. Rehionalnyi factor u politychnomu zhytti Ukrainy (polityko-pravoviaspekty) : [monohrafiia] / T. M. Tatarenko. — Luhansk : SNUim.V. Dalia, 2005. — 415 s.

17. Tatarenko T. Terytorialno-prostorovyi aspekt doslidzhennia suchasnykh rehionalnykh protsesiv / T. Tatarenko // Politychnyi menedzhment. — 2008. — S. 16–18.

Valentyn Malynovskiy

Doctor of Political Sciences, Professor

The modern state of national political of regional studies and prospects of development

The challenges facing Ukraine in 2014, the processes of European regionalization and decentralization of power, actualized studies in the field of political

regionalistics — a component of political science. The state of Ukrainian political of regional studies is analyzed in the context of the present complex processes of constitutional reform, decentralization of power and local self-government reform, on the basis of which the object and subject of its research are determined. It has been argued that for the national political of regional studies there is a rather broad field of research, which, in today's extremely difficult political conditions (temporary loss of the Crimea and significant territories of the Donbas), requires intensification of scientific efforts. It is stressed that this scientific direction can not stand against these events, moreover, it must be at the forefront of scientific discourse, offering adequate responses to the challenges of the 21st century. The results of the study will be the analytical material for activating scientific research in the field of political regionalism. The practical significance of the material of the article is to outline the main directions of development of national political of regional studies.

Keywords: *political of regional studies, region, regional self-government, regionalism, regionalization, decentralization, regional policy.*